ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗРЫН ХАРЬЯА

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

БУЛГАН СУМЫН 2-Р ЦЭЦЭРЛЭГИЙН 2020 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

Аудитын код: ХОА-2021/130/СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Ховд хот

2021 он

Тэргүүлэх аудитор: Х.Болдбаатар
Утас: 70433061
Цахим хаяг: Boldbaatarkhu@audit.gov.mn
Аудитын менежер: А.Цэцэгсүрэн
Утас:70432545
Цахим хаяг: Tsetsegsurena@audit.gov.mn
Ахлах аудитор: Д.Мөнхтулга
Утас: 70432545
цахим хаяг: Munkhtulga.d@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	*Аудитын Дээд Байгууллагуудын Олон Улсын Стандарт*
АОУС	*Аудитын Олон Улсын Стандарт*
УСНББОУС	*Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт*
ТТЗ	*Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч*
ТШЗ	*Төсвийн шууд захирагч*
ЗДТГ	*Засаг даргын дамгын газар*
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан

Агуулга

1.Хараат бус аудиторын дүгнэлт.....3

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан.....4

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан.....4

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан.....4

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....5

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан.....6

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....7

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан.....**Error! Bookmark not defined.**

3. Аудитын тайлан.....8

3.1. Ерөнхий зүйл.....8

3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй.....8

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, дотоод хяналт.....8

3.4. Материаллаг байдал.....9

3.5. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд.....9

3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт.....10

3.7. Шилэн дансны мэдээлэл.....11

3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....11

3.9. Аудитын илрүүлэлт.....11

Залруулсан алдаа.....12

Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил.. **Error! Bookmark not defined.**

Аудитын зөвлөмж.....12

3.10. Балансын дараах үйл явдал болон дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц бусад чухал асуудлууд.....12

4. Менежментийн захидал.....12

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт.....12

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
84000 Цамбагарав баг, Жаргалант сум, Ховд
Утас: 976-70433061, Факс: 976-70433061
E-mail: khovd@audit.gov.mn

2021.01.26 № 4/03

танай ______ -ны № ______ -т

БУЛГАН СУМЫН 2-Р ЦЭЦЭРЛЭГИЙН ЭРХЛЭГЧ Б.ОЮУНДЭЛГЭР ТАНАА

Аудитын гэрчилгээ

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Булган сумын 2-р цэцэрлэгийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд санхүүгийн тайлангийн аудит хийв.

Зөрчилгүй санал дүгнэлт

Булган сумын 2-р цэцэрлэгийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, өмчийн өөрчлөлтийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг материаллаг зүйлсийн хувьд Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, УСНББОУС-д нийцүүлж Сангийн сайдын баталсан бодлого, журам, зааврын дагуу үнэн, бодитой, шударга илэрхийлсэн тул зөрчилгүй санал дүгнэлт гаргаж байна.

Санал дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартад нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, зааврын дагуу гүйцэтгэсэн. Эдгээр нь санхүүгийн тайлан материаллаг буруу илэрхийллээс ангид эсэх талаар үндэслэлтэй баталгаа олж авах зорилгоор аудитыг төлөвлөж, гүйцэтгэхийг шаарддаг.

Аудитаар Булган сумын 2-р цэцэрлэгийн 2020 оны жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайлан дахь үлдэгдэл, ажил гүйлгээний дүн хэмжээ болон илчлэл тодруулга, тус байгууллагад мөрдөж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, бүртгэлийн хөтлөлт, программ хангамж, дотоод хяналтын систем болон удирдлагын хийсэн томоохон тооцооллыг шалгаж, аудитын санал дүгнэлтийг дэмжих нотлох зүйлсийг хангалттай цуглуулсан.

Бидний хийсэн аудит тус санхүүгийн тайлан, тодруулгад санал дүгнэлт өгөх хангалттай, зохистой үндэслэлийг бүрдүүлсэн бөгөөд аудитын дүнд үндэслэн санал, зөвлөмжийг аудитын тайланд тусгасан болно.

Үүрэг хариуцлага

Төсвийн захирагч нь Төсвийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.1-д заасны дагуу тайлант хугацааны санхүүгийн тайлан, тодруулгыг Нягтлан бодох бүртгэлийн болон Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, түүнтэй нийцүүлэн Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу бэлтгэж, тайлагнах үүрэгтэй.

Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартын дагуу аудит хийж, жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланд санал дүгнэлт өгөх нь төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Н.БОЛДБААТАР

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

2.1 АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

төгрөгөөр

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**28,354,787.00**	**31,630,073.00**
33	**АВЛАГА**	468,214.00	00.00
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	468,214.00	00.00
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	27,886,573.00	31,630,073.00
354	**Хангамжийн материал**	27,886,573.00	31,630,073.00
35410	Бичиг хэргийн материал	110,000.00	00.00
35420	Аж ахуйн материал	19,221,573.00	20,421,573.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	2,755,000.00	5,408,500.00
35470	Бусад хангамжийн материал	5,800,000.00	5,800,000.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**1,372,185,943.56**	**1,342,456,679.56**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	1,372,185,943.56	1,342,456,679.56
392	**Биет хөрөнгө**	1,361,250,943.48	1,331,840,679.44
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,370,934,325.00	1,370,934,325.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-45,808,921.92	-68,713,382.88
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	30,226,990.00	33,725,990.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-14,797,175.08	-22,299,582.64
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	25,023,954.00	25,023,954.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-4,328,228.52	-6,830,624.04
393	**Биет бус хөрөнгө**	10,935,000.08	10,616,000.12
39301	Програм хангамж	1,375,000.00	1,375,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-439,999.92	-758,999.88
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	10,000,000.00	10,000,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**1,400,540,730.56**	**1,374,086,752.56**
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**1,400,540,730.56**	**1,374,086,752.56**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	1,400,540,730.56	1,374,086,752.56
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	1,400,540,730.56	1,374,086,752.56
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,400,540,730.56	1,400,540,730.56
51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	-26,453,978.00
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**1,400,540,730.56**	**1,374,086,752.56**

2.2 АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ҮР ДҮНГИЙН ТАЙЛАН

төгрөгөөр

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**339,555,452.00**	**358,340,600.00**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**2,083,652.00**	**3,499,000.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	2,083,652.00	3,499,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	2,083,652.00	3,499,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	268,027.00	00.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	1,815,625.00	3,499,000.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**20,912,300.00**	**18,707,300.00**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	00.00	18,707,300.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	00.00	18,707,300.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	316,559,500.00	336,134,300.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	2,000,000.00	00.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,000,000.00	00.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	18,912,300.00	00.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	18,912,300.00	00.00
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**361,309,985.89**	**384,794,578.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**361,309,985.89**	**384,794,578.00**

210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	361,309,985.89	381,077,119.48
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	229,623,784.00	269,601,089.48
210101	Үндсэн цалин	226,421,087.00	269,601,089.48
210104	Урамшуулал	3,202,697.00	00.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	29,605,159.93	34,967,556.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	20,337,440.93	24,032,318.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,268,696.00	2,733,810.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,400,731.00	2,187,047.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	932,278.00	546,764.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,666,014.00	5,467,617.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	14,382,420.00	14,698,069.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,769,620.00	3,829,259.00
210302	Түлш, халаалт	10,552,800.00	10,688,810.00
210303	Цэвэр, бохир ус	60,000.00	180,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	6,370,228.00	4,882,251.00
210401	Бичиг хэрэг	1,464,570.00	2,418,100.00
210402	Тээвэр, шатахуун	3,740,858.00	2,114,151.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	715,000.00	350,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	449,800.00	00.00
2105	**Нормативт зардал**	47,233,450.00	23,117,890.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	473,000.00	1,870,000.00
210502	Хоол, хүнс	46,760,450.00	20,878,290.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	00.00	369,600.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	742,000.00	00.00
210702	Дотоод албан томилолт	742,000.00	00.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	200,000.00	432,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	200,000.00	432,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	33,152,943.96	33,378,264.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	80,000.00	150,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	33,072,943.96	33,228,264.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	00.00	3,717,458.52
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	00.00	3,717,458.52
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	00.00	3,717,458.52
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	**-21,754,533.89**	**-26,453,978.00**
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**-21,754,533.89**	**-26,453,978.00**

2.3 АУДИТ ХИЙСЭН МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

төгрөгөөр

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**337,471,800.00**	**354,841,600.00**
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**337,471,800.00**	**354,841,600.00**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	00.00	18,707,300.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	00.00	18,707,300.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	316,559,500.00	336,134,300.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	2,000,000.00	00.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,000,000.00	00.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	18,912,300.00	00.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	18,912,300.00	00.00
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**337,471,800.00**	**354,841,600.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**337,471,800.00**	**354,841,600.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**337,471,800.00**	**351,124,141.48**

2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	225,268,621.00	268,475,484.48
210101	Үндсэн цалин	189,256,281.00	268,475,484.48
210102	Нэмэгдэл	33,461,392.00	00.00
210104	Урамшуулал	2,550,948.00	00.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	32,404,181.00	35,624,947.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	32,404,181.00	35,624,947.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	14,642,920.00	17,059,259.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,769,620.00	3,829,259.00
210302	Түлш, халаалт	10,813,300.00	13,050,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	60,000.00	180,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	8,736,090.00	3,662,611.00
210401	Бичиг хэрэг	1,506,870.00	936,150.00
210402	Тээвэр, шатахуун	3,606,720.00	2,406,461.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	635,000.00	320,000.00
210404	Ном, хэвлэл	36,000.00	00.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,951,500.00	00.00
2105	**Нормативт зардал**	51,857,588.00	23,397,890.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	84,150.00	1,170,000.00
210502	Хоол, хүнс	50,087,138.00	21,578,290.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,686,300.00	649,600.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	3,300,000.00	224,850.00
210604	Урсгал засвар	3,300,000.00	224,850.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	742,000.00	00.00
210702	Дотоод албан томилолт	742,000.00	00.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	305,400.00	432,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	305,400.00	00.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	00.00	432,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	215,000.00	2,247,100.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	215,000.00	2,247,100.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**00.00**	**3,717,458.52**
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	00.00	3,717,458.52
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	00.00	3,717,458.52
8	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	00.00	00.00
9	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**	00.00	00.00
10	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	00.00	00.00

2.4 АУДИТ ХИЙСЭН ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН

Код	**Үзүүлэлт**	**Хуримтлагдсан дүн**	**Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн**
C01	**2017 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	00.00	00.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн	1,404,119,605.00	1,404,119,605.00
C08	**2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**1,400,540,730.56**	1,400,540,730.56
D01	**2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**1,400,540,730.56**	1,400,540,730.56
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00
D03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**1,400,540,730.56**	1,400,540,730.56
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	00.00	00.00
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	00.00	00.00
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	00.00	00.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-26,453,978.00	-26,453,978.00
D09	**2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**1,374,086,752.56**	1,374,086,752.56

2.5 АУДИТ ХИЙСЭН ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН

төгрөгөөр

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**		
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	354,978,200.00	351,124,141.48
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	354,978,200.00	351,124,141.48
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	354,978,200.00	351,124,141.48
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	267,277,700.00	268,475,484.48
210101	Үндсэн цалин	177,341,300.00	178,539,084.48
210102	Нэмэгдэл	70,058,100.00	70,058,100.00
210104	Урамшуулал	19,878,300.00	19,878,300.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	36,082,600.00	35,624,947.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	25,391,400.00	25,391,400.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,672,800.00	2,672,800.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,138,200.00	2,138,200.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	534,600.00	534,600.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,345,600.00	4,887,947.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	18,707,300.00	17,059,259.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	4,212,500.00	3,829,259.00
210302	Түлш, халаалт	14,094,800.00	13,050,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	400,000.00	180,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	2,403,600.00	3,662,611.00
210401	Бичиг хэрэг	117,200.00	936,150.00
210402	Тээвэр, шатахуун	1,909,700.00	2,406,461.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	96,300.00	320,000.00
210404	Ном, хэвлэл	67,000.00	00.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	213,400.00	00.00
2105	**Норматив зардал**	26,110,500.00	23,397,890.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	1,205,800.00	1,170,000.00
210502	Хоол, хүнс	23,610,400.00	21,578,290.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,294,300.00	649,600.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	136,600.00	224,850.00
210604	Урсгал засвар	136,600.00	224,850.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	121,100.00	00.00
210702	Дотоод албан томилолт	121,100.00	00.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	343,600.00	432,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	143,600.00	00.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	200,000.00	432,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	3795200.00	2247100.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,795,200.00	2,247,100.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	354,978,200.00	351,124,141.48
1310	**УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	336,134,300.00	333,501,521.48
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	336,134,300.00	333,501,521.48
1320	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	18,843,900.00	17,622,620.00
132001	Орон нутгийн төсвөөс	18,843,900.00	17,622,620.00
4	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**	00.00	00.00
5	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	00.00	00.00
610001	Төсвийн байгууллага	1	1
610002	Төсвөөс гадуур байгууллага	0	
62	**АЖИЛЛАГСДЫН ТОО**	25	25

620001	Удирдах ажилтан	1	1
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	14	14
620003	Үйлчлэх ажилтан	7	7
620004	Гэрээт ажилтан	3	3

3.АУДИТЫН ТАЙЛАН

3.1. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

Булган сумын 2-р цэцэрлэгийн 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүгнэлтийг эрхлэгч Б.Оюундэлгэр танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтад хийсэн үнэлгээ, аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал бүхий аудитын дүгнэлт түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан толилуулав.

Аудитын тайланд шалгагдагч төсвийн хөрөнгийн зарцуулалт, шатахууны тооцоо бодоогүй талаар өгсөн зөвлөмжийг менежментийн захидалд тусгасан болно.

Аудитыг 2021 оны 01 дүгээр сарын 25-наас 2021 оны 01 дугаар сарын 26–ны хооронд Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах аудитор Д.Мөнхтулга хариуцаж хэрэгжүүлэв.

3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй

Цэцэрлэг нь сургуулийн өмнөх боловсролын тухай хуульд ”Сургуулийн өмнөх боловсролын зорилго нь бага насны хүүхдийг өөрийн онцлог, чадвар, бүтээлч үйлээрээ хөгжин, насан туршийн боловсролын суурь чадварыг эзэмшихэд дэмжин асрах, хамгаалах, хөгжүүлэх, сургалт, үйл ажиллагаагаар сургуулийн өмнөх боловсрол эзэмшүүлэхэд оршино‘‘ гэж заасны дагуу *‘‘Нутаг дэвсгэртээ сургуулийн өмнөх боловсролыг чанартай, тэгш хүртээмжтэй хүргэх’” зорилтыг дэвшүүлж ажиллажээ.*

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- *Засгийн газрын 2019 оны 472 дугаар тогтоолоор “Төрийн албан хаагчийн цалингийн сүлжээ, хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай”*
- *Засгийн газрын 2020 оны 11 дүгээр сарын 183 тоот ‘‘бүх нийтийн бэлэн байдлын зэрэгт шилжсэнтэй холбогдуулан эдийн засгийг дэмжих чиглэлээр авах зарим арга хэмжээний тухай’’*
- *Засгийн газрын 2020 оны 1 дүгээр сарын 10 тоот ‘’төрийн болон орон нутгийн өмчийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай*

3.3 НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ҮНДСЭН БОДЛОГО, ДОТООД ХЯНАЛТ

Булган сумын 2-р цэцэрлэгийн санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна.

Аймгийн ЗДТГ-ын дэргэдэх Санхүүгийн хяналт, аудитын алба нь 2020 онд тус байгууллагад дотоод хяналтыг хэрэгжүүлэн ажиллаагүй байна.

3.4. Материаллаг байдал

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт орлогыг сонгож, эрсдэлийн түвшинг “Дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшинг 2020 оны 3-р улирлын санхүүгийн тайлангийн нийт орлогын 245565.6 мянган төгрөгөөс 1 хувиар тооцон 2455.6 мянган төгрөгөөр материаллаг байдлыг тооцсон.

Харин гүйцэтгэлийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшинг 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн нийт орлогын 358340.6 мянган төгрөгөөс 1 хувиар тооцон 3583.4 мянган төгрөгөөр материаллаг байдлыг тооцлоо.

3.5. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд

Булган сумын 2-р цэцэрлэгийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 26453.8 мянган төгрөгөөр буюу 2 хувиар буурсан байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан үндсэн хөрөнгө, бараа материал, авлага, цэвэр хөрөнгө, өмчийн данс байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт /мянган төгрөг/

Тайлангийн үзүүлэлтүүд	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт	
Авлага	468.20	0.00	-468.20	-100%
Бараа материал	27,886.60	31,630.10	3,743.50	13%
Үндсэн хөрөнгө	1,372,185.90	1,342,456.80	-29,729.10	-2%
НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	**1,400,540.70**	**1,374,086.90**	**-26,453.80**	**-2%**
Цэвэр хөрөнгө, өмч	1,400,540.70	1,374,086.90	-26,453.80	-2%
ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	**1,400,540.70**	**1,374,086.90**	-26,453.80	**-2%**

Авлага данс оны эцэст үлдэгдэлгүй бөгөөд 2019 онд үүссэн цалингийн ашгийн авлагыг бүрэн барагдуулсан байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 31360.1 мянган төгрөг болж 3743.5 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайланд оны нүүрс нөөцөлсөнтэй холбоотой байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл оны эхэнд 1372185.9 мянган төгрөг, оны эцэст 1342456.8 мянган төгрөгөөр болж 29729.1 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Үндсэн хөрөнгийн данс нь БСШУЯ-ны хөрөнгө оруулалтаар 3499.0 мянган төгрөгөөр компьютер хүлээн авснаар нэмэгдсэн байна.

Тайлант оны элэгдлийн зардал 33228.2 мянган төгрөг байгаа нь үндсэн хөрөнгийн бууралтад нөлөөлжээ.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 1374086.9 мянган төгрөг болж тайлант онд 26453.8 мянган төгрөгөөр буурсан байгаа нь тайлант оны үр дүнгээс шалтгаалсан байна.

Булган сумын 2-р цэцэрлэгийн 2020 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар нийт орлого өмнөх оноос 18785.1 мянган төгрөгөөр буюу 5.2 хувиар өссөн байна.

Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан 18785.1 мянган төгрөгийн орлогоос 19574.8 мянган төгрөгөөр урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт, 1415.3 мянган төгрөгөөр үнэ төлбөргүй орлого нэмэгдсэн, засаг даргын нөөц хөрөнгөөс ирсэн санхүүжилт 2.0 сая төгрөгөөр буурсантай холбоотой байна.

Нийт зардал өмнөх оноос 17369.8 мянган төгрөгөөр буюу 5.1 хувиар өссөн, өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан цалин, шимтгэлийн зардал 46427.6 мянган төгрөг буюу 18.0 хувиар, тогтмол зардал 2416.3 мянган төгрөг буюу 16.5 хувиар, бусад урсгал шилжүүлэг 3717.5 мянган төгрөг буюу 100 хувиар өссөн, хангамж бараа материалын зардал 5073.5 мянган төгрөг буюу 41.9 хувиар, нормативд зардал 28459.7 мянган төгрөг буюу 54.9 хувиар эд хогшил, урсгал засварын зардал 3075.1 мянган төгрөг буюу 93.2 хувиар, томилолтын зардал 742.0 мянган төгрөг буюу 100 хувиар буурсан байна. Энэ нь Засгийн газрын 472 тоот тогтоолоор цалингийн сүлжээ, хэмжээ өөрчлөгдсөн холбоотой байна.

Өмчийн өөрчлөлтийн тайлангаар өмнөх оны үр дүн рүү хаасан бичилт хийгдээгүй байна.

3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн шууд захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Төсвийн төлөвлөлт:

Тус байгууллагын 2020 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 418605.6 мянган төгрөгөөр, нийт зарлагыг 418605.6 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Сумын ИТХ-ын 2019 оны 12 дугаар сарын 12/02 тоот тогтоолоор 2-р цэцэрлэгийн 2020 оны төсвийг 418605.6 мянган төгрөгөөр баталжээ. 2020 оны 09-р сард ИТХ-аар төсөвт тодотгол 63764.0 мянган төгрөгөөр бууруулж тодотгосон.

Төсвийн гүйцэтгэл:

Тайлант онд төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 5 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 354841.6 мянган төгрөгийн төсөв баталснаас орон нутгийн төсвөөс 18707.3 мянган төгрөг, тусгай зориулалтын шилжүүлгээс 336134.3 мянган төгрөг санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 336134.3 мянган төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 18707,3 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч нийт 354841.6 мянган төгрөгийн бүрдүүлж, урсгал үйл ажиллагаанд 354841.6 мянган төгрөгийг зарцуулж 3717.4 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 3548416 мянган төгрөг буюу 98.9 хувьтай байгаа нь хангамж бараа материалын зардлыг 1259.0 мянган төгрөгөөр, эд хогшил урсгал засварын зардлыг 164.5 мянган төгрөгөөр, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамжийн зардлыг 8864 мянган төгрөгөөр тус тус хэтэрч зарцуулсантай холбоотой байна.

Нийт төсвийн зардлын гүйцэтгэлийг дутуу зарцуулсан нь 1 хөтөлбөрийн 5 арга хэмжээ 3717.4 мянган төгрөгөөр хэмнэсэн байна. Хэмнэсэн шалтгаан нь 2020 онд Ковид-19 цар тахалтай холбоотой томилолтын зардал, хог хаягдал орчны бохирдлын арга хэмжээний зарцуулах эрхийг нээж өгөөгүйтэй холбоотой хэмнэлт гарсан байна.

Хүснэгт 3 Хөтөлбөр, арга хэмжээний хэмнэлт /мян.төг/

код	хөтөлбөр, арга хэмжээ	мөнгөн дүн
80101	Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	153,1
81807	Хүүхдийн хоол	2032,1

81832	Нүүдлийн бүлэг	298,9
81835	Сургалтын хэвийн үйл ажиллагаа	148,6
80109	Тогтмол зардал	1084.6
	ДҮН	3717,4

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр харуулсан мэдээллийг энэ тайлангийн 4.5-д харуулав.

Нэмэлт санхүүжилт:

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Тус байгууллагын нэмэлт дансаар 2020 онд орлого болон зарлагын гүйлгээ хийгдээгүй байна.

3.7. Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд оруулбал зохих 159 мэдээллээс хугацаандаа оруулсан 152, хугацаа хоцроож 5, мэдээлээгүй 2 мэдээлэл байна. Дараа жилийн төсвийн төсөл болон эхний хагас жилийн санхүүгийн тайланг мэдээлээгүй байна.

3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн 13307.8 мянган төгрөгийн зөрчилд 13307.8 мянган төгрөгийн 1 зөвлөмж өгөгдөж зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажилласан байна. Нүүрсийг бөөн дүнгээр зардалд бүртгэдэг байдлыг зогсоож байгууллагын нярав галч нарт өдөр болгон шаардах хуудсаар олгож байна.

Хүснэгт 4 Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн төлбөрийн акт, албан шаардлагын хэрэгжилт /мян.төг/

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Зөрүү		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт							0
Албан шаардлага							0
Зөвлөмж	1	13307.8	1	13307.8	0	0	100
Нийт дүн	**1**	**13307.8**	**1**	**13307.8**	**0**	**0**	**100**

3.9. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 2404.5 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс 2404.5 мянган төгрөгийн алдаа зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 1 зөвлөмж өглөө.

Залруулсан алдаа: Аудитаар залруулсан алдаа байхгүй болно.

Аудитын зөвлөмж: Аудитаар илэрсэн 2404.5 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчилд 1 зөвлөмж өгч, менежментийн захидалд тусгав.

3.10. БАЛАНСЫН ДАРААХ ҮЙЛ ЯВДАЛ БОЛОН ДАРААГИЙН АУДИТААР АВЧ ҮЗЭХ АНХААРАЛ ТАТАХУЙЦ БУСАД ЧУХАЛ АСУУДЛУУД

Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал байхгүй байна.

4. МЕНЕЖМЕНТИЙН ЗАХИДАЛ

Менежментийн захидалд цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

1. *Шатахууны тайлан*

1.1. *Илрүүлэлт:* Тайлант онд тус байгууллага нь 2404.5 мянган төгрөгийн шатахуун авч байгууллагын хог зөөх, бохир соруулах, Ховд аймагт багш нарыг сургалтад хамруулах зэрэг ажлуудад зарцуулсан боловч замын хуудас байхгүй шатахууны тооцоо бодоогүй байна.

Эрсдэл: Төсвийн хөрөнгийг үр өгөөж буурах, төсвийн хөрөнгө зориулалт бусаар зарцуулагдах

1.2. *Өгсөн зөвлөмж: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.5.1.4-д "үнэн, зөв байх" гэсэн заалтыг мөрдөн ажиллаж байгууллагын үйл ажиллагаанд зарцуулагдсан шатахууны тооцоог сар бүр бодож хэвших*

1.3. *Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:* Хүлээн зөвшөөрсөн

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2021 оны 4 дүгээр сарын 30-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. АУДИТААР ИЛЭРСЭН АЛДАА, ЗӨРЧЛИЙН ЖАГСААЛТ

Огноо:	Аудитын нэр:	Аудитын код:
2021	***Булган сумын 2-р цэцэрлэгийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудит***	ХОА-2021/130/СТА-ТШЗ

Шалгагдсан байгууллагын нэр:	**Булган сумын 2-р цэцэрлэг**	Мянган төгрөгөөр

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
			Нэр	Албан тушаал	Овог нэр
	1	2	3	4	5

1	Байгууллагын үйл ажиллагаанд зарцуулсан шатахууны тооцоог сар бүр бодоогүй, шууд зардалд бүртгэсэн.	2404.5	Зөвлөмж	Эрхлэгч, Нягтлан бодогч	Б.Оюундэлгэр С.Байгальзаяа
ДҮН		**2404.5**			

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР